

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 13 december 2013 inzake Privacy Impact Assessment (PIA) (Kamerstuk 31 839, nr. 334).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Reactie van de Staatssecretaris

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling en waardering kennisgenomen van de Privacy Impact Assessment (PIA) van de eenmalige gegevensoverdracht die nodig is om de continuïteit van zorg te borgen in de transitie naar de Jeugdwet. Een PIA is een hulpmiddel om bij de ontwikkeling van gewijzigd of nieuw beleid op gestructureerde en heldere wijze privacy-risico's bij nieuwe wetgeving en/of bouw van ICT-systemen en de aanleg van databestanden in kaart te brengen. Deze PIA is uitgevoerd in verband met de inwerkingtreding (onder voorbehoud van instemming van de Eerste Kamer) van de Jeugdwet op 1 januari 2015. Deze PIA toetst welke persoonsgegevens over welke groepen jeugdigen overgedragen mogen worden naar de gemeenten en hoe deze gegevens-overdracht mag plaatsvinden. Genoemde leden hebben nog enkele vragen over de uitgevoerde PIA en de reactie van de Staatssecretarissen. De conclusie van de uitgevoerde PIA luidt dat, mits de aanbevelingen worden overgenomen, er door de voorgenen aanpak geen onaanvaardbare risico's voor de schending van de privacy ontstaan. Voor de leden van de VVD-fractie is dit een heel belangrijke conclusie, evenals de toezegging van de Staatssecretarissen van VWS en V&J dat zij alle aanbevelingen (15 stuks) uit de bijgevoegde PIA overnemen. Ook zeggen zij toe dat alleen gegevens van cliënten overgedragen worden aan gemeenten als gemeenten er aantoonbaar veilig mee omgaan. Kan er toegelicht worden welke criteria de Staatssecretarissen hanteren om te bepalen of gemeenten aantoonbaar veilig omgaan met de overgedragen gegevens van cliënten? Wat gebeurt er als het oordeel op basis van deze criteria is dat een gemeente niet aantoonbaar veilig met de overgedragen gegevens lijkt om te gaan?

Daarnaast wordt in de brief aangegeven dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de nodige maatregelen neemt om de beveiliging van persoonsgegevens organisatorisch en bestuurlijk transparant te borgen. Kan er uiteengezet worden welke maatregelen dit zijn, welke hun toegevoegde waarde is met betrekking tot de beveiliging van deze overgedragen gegevens is, en hoe de VNG ervoor zorgdraagt dat de gemeenten deze maatregelen ook daadwerkelijk implementeren? Kan de Staatssecretaris aangeven hoe de gemeenten om moeten gaan met incidenten met persoonsgegevens? Wordt vanuit de VNG een incident response plan ontwikkeld en op welke wijze en waar moeten incidenten gemeld worden?

Genoemde leden hebben ook nog enkele vragen over de gedane 15 aanbevelingen. Is er inmiddels bekend (gegeven de aanbevelingen 1, 3 en 4) of het echt nodig is om ten aanzien van alle groepen jeugdigen daadwerkelijk persoonsgegevens over te dragen? Zo ja, waarom blijkt dit nodig? Indien dit voor bepaalde groepen niet nodig is, waarom niet? Zo nee, wanneer wordt dit wel bekend en wordt de Tweede Kamer hier dan nader over geïnformeerd?

In de zevende aanbeveling wordt geadviseerd specifieke bepalingen op te nemen in een ministeriële regeling met betrekking tot de uitwerking van artikel 10.4 uit de Jeugdwet. Kunnen de Staatssecretarissen aangeven wanneer deze uitwerking in de ministeriële regeling gereed is en of de Kamer hierover wordt geïnformeerd?

In de dertiende aanbeveling wordt geadviseerd om in 2014 een aanvullende PIA of Wbp-compliance uit te voeren op de nadere regelgeving en voor de thans nog te ontwikkelen tijdelijke voorziening eenmalige gegevensoverdracht. Kunnen de Staatssecretarissen aangeven wat er precies onderzocht wordt met behulp van deze aanvullende PIA die in 2014 wordt uitgevoerd met betrekking tot privacy- en beveiligingsrisico's? Wanneer kan de Kamer de resultaten van deze nieuwe of aanvullende PIA verwachten?

Ook worden in de PIA een negental suggesties voor gemeenten gedaan hoe om te gaan met de gegevens die gemeenten voor de eenmalige overdracht zullen ontvangen. Ook hierover hebben deze leden nog enkele vragen. Nemen de Staatssecretarissen ook al deze negen suggesties over? Zo ja, op welke wijze brengen de Staatssecretarissen deze suggesties onder de aandacht van de gemeenten en de VNG? Zo nee, waarom niet? Kunnen de Staatssecretarissen tevens aangeven hoe deze suggesties geïmplementeerd zullen worden en op welke wijze het Rijk daarbij faciliteert?

De Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd hebben een model ontwikkeld voor de gegevensuitwisseling tussen professionals in de gespecialiseerde jeugdhulp. Kunnen de Staatssecretarissen in overleg met de VNG en het IPO er voor zorgen dat dergelijke veldafspraken voor de gehele jeugdhulp worden gemaakt en geïmplementeerd?

Tot slot constateren de leden van de VVD-fractie dat GGZ en Jeugdzorg Nederland geen opmerkingen hadden over de aan hen voorgelegde PIA, versie 1.0 (PIA, blz. iii). Kunnen de Staatssecretarissen aangeven hoe dit geduid moet worden? Betekent dit dat deze organisaties zeer te spreken waren over het plan van aanpak eenmalige gegevensoverdracht waarover de PIA werd uitgevoerd? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot de wijze waarop deze organisaties zich publiekelijk uit laten over deze risico's? Zo nee, welke betekenis kan hier wel aan gegeven worden?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Privacy Impact Assessment (PIA) ten aanzien van de eenmalige gegevensoverdracht die nodig is om de continuïteit van zorg te borgen in de transitie van de jeugdzorg. Ook binnen zorg voor jeugd is het van belang dat gegevens over de meest kwetsbare gezinnen worden beschermd. Gelet op de bevindingen uit de PIA wordt de privacy gewaarborgd. De leden van de PvdA-fractie zijn daarnaast erg tevreden met het feit, dat de Staatssecretarissen de voorgestelde aanbevelingen en verbeteringen overnemen. De leden hebben echter nog een vraag met betrekking tot het familiegroepsplan. De privacy van gegevens wordt naar de mening van de leden van de PvdA-fractie nog meer gewaarborgd met het familiegroepsplan, omdat gezinnen de regie voeren over hun eigen zorgplan en gegevens. Hoe wordt het familiegroepsplan beoordeeld door de PIA? Gaat het familiegroepsplan nog beoordeeld worden door de PIA? Zo nee, waarom?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met zorgen kennis genomen van de brief met betrekking tot de Privacy Impact Assessment (PIA). De leden begrijpen dat een eenmalige gegevensuitwisseling nodig is voor de decentralisatie van jeugdzorg naar de gemeenten. Zij vragen waarom het PIA systeem wordt gehanteerd en zijn benieuwd waarom voor de overdracht van persoonsgegevens niet gebruikt gemaakt via een dergelijk- of bestaand model zoals het «Model samenwerkingsafspraken informatie uitwisseling door het AMK, Bureaus Jeugdzorg, Raad voor

(g)gz», dat is ondertekend door KNMG, NVvP, Jeugdzorg Nederland, Raad voor de kindbescherming, VVAK, en GGZ Nederland?

Voorts zijn deze leden benieuwd wanneer de Staatssecretaris denkt het PIA in werking te stellen, wanneer worden gemeenten geïnformeerd en wanneer ontvangen zij de gegevens? Kan de Staatssecretaris een precieze tijdsperiode sturen, wanneer welke stappen in werking gesteld worden? Ook is het voor genoemde leden onduidelijk wat de kosten van het PIA systeem zijn en wie daarvoor de rekening betaald. Tevens maken zij zich grote zorgen over de bureaucratie die dit systeem met zich meebrengt. In hoeverre is hier sprake van en welke belasting heeft dit systeem op het Rijk, gemeenten, provincies, zorgaanbieders, jeugdigen en gezinnen? Zij vragen om een uitgebreide toelichting op dit punt.

De Staatssecretaris geeft in de brief aan dat er geen ernstige risico's voor de privacy te vinden zijn voor het inzetten van de PIA. Echter genoemde leden willen weten welke mogelijke, maar minder ernstige risico's dan wel voor kunnen komen. Wat zijn risico's voor jeugdigen en gezinnen en zorgverleners die werkzaam zijn in de jeugdzorg? Hoe wordt nu precies de privacy van jeugdigen en gezinnen gewaarborgd? Kan de Staatssecretaris aangeven welke lessen getrokken kunnen worden met de problemen omtrent het elektronisch patiëntendossier ten opzichte van de PIA? Deze leden verwachten hierover een uitgebreid antwoord.

De Staatssecretaris geeft aan nog te bezien of gegevensoverdracht voor alle te onderscheiden cliënt- groepen strikt noodzakelijk is. De leden van de SP-fractie zien graag een uitgebreide toelichting tegemoet hoe de Staatssecretaris hierover nadenkt en welke plannen hij hiermee beoogt. Genoemde leden wijzen op de enorme brij aan systemen die er nu zijn. Zij willen weten hoe de Staatssecretaris er voor gaat zorgen dat er geen dubbelingen zijn in tellingen en gegevens. Ook willen zij weten of de Staatssecretaris nu alle gegevens heeft die straks nodig zijn voor de overdracht. Zij vragen naar een toelichting hierop. Voorts willen deze leden weten in hoeverre gemeenten moeten aantonen veilig om te kunnen gaan met de gegevensoverdracht. Hoe is de controle hierop precies ingericht en welke sancties worden uitgedeeld als blijkt dat gemeenten hier niet veilig mee kunnen omgaan? Zijn de medewerkers binnen gemeenten wel toegerust om met deze gegevens om te gaan? Wat zijn de gevolgen voor jeugdigen en gezinnen als gemeenten onjuist omgaan met privacy gegevens, en vooral hoe wordt dit voorkomen via de PIA?

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen of gemeenten wel klaar zijn om deze gegevensoverdracht op een goede wijze te waarborgen, zeker gezien gemeenten vele voorbereidingen moeten treffen voor de overheveling van jeugdzorgtaken en mogelijke andere zorgtaken. Hoe kijkt de Staatssecretaris hiertegen aan? Deze leden zijn benieuwd hoe gemeenten omgaan met de gegevensoverdracht bij tussentijdse verhuizingen, gezagsveranderingen of wijzigingen in het kader van de jeugdzorg. Is daar een plan voor? Kan dat worden toegelicht?

De leden van de SP-fractie willen weten hoe de democratische controle-functie geregeld is voor deze gegevensoverdracht, hoe wordt dit binnen gemeenten geregeld? Voorts willen zij weten in hoeverre de Staatssecretaris zijn verantwoordelijkheid oppakt om te bezien of gemeenten de noodzakelijke informatie krijgen en of dit goed wordt geregeld. Hoe is de Staatssecretaris voornemens zijn verantwoordelijkheid op te pakken?. Tot slot willen de leden van de SP-fractie weten op welke wijze jeugdigen en gezinnen worden geïnformeerd over deze gegevensoverdracht? Hoe is deze informatievoorziening precies geregeld? Tevens zijn deze leden ook benieuwd of jeugdigen en gezinnen in beroep kunnen gaan tegen de gegevensuitwisseling naar gemeenten. Is dat mogelijk en dat nader worden toegelicht?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief Privacy Impact Assessment (PIA). Deze leden beseffen dat in het belang om de continuïteit van zorg te borgen, er is gekozen voor een eenmalige gegevensoverdracht, maar hebben hierover nog wel een aantal kritische vragen.

De leden van de PVV-fractie vinden het van belang dat de continuïteit van zorg te waarborgen. Het uitgangspunt bij de eenmalige gegevensoverdracht is dat er géén informatie over de inhoud van het dossier en ook niet over de kosten per individuele cliënt wordt geleverd. Kan de Staatssecretaris aangeven of deze privacy inderdaad goed is gewaarborgd?

Afhankelijk van de wijze van financiering en inkoop en de vraag of vervolgzorg nodig is hoeven voor cliënten die uitstromen in 2015 geen persoonsgegevens te worden overgedragen. Er zal een selectie plaats moeten gaan vinden voor de cliënten die niet onder de genoemde regels vallen. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de tijd en kosten zullen worden om deze selectie te maken?

De leden van de PVV-fractie zijn van mening dat het slechts regelen dat de gemeenten «de dossiers niet mogen inzien» gigantisch tekort schiet. Gemeenten gaan de «bonnetjes» betalen en de gemeenteambtenaren weten dus wat de gemeenten betalen waardoor de privacy totaal te grabbel ligt. Wat gebeurt er dan langs de lijn van het voetbalveld of onder invloed van alcohol in het café of op het volksfeest? De Staatssecretaris kan deze situaties niet voorkomen, of denkt de Staatssecretaris van wel? Zo ja, op welke wijze?

De Staatssecretaris geeft aan dat er alleen gegevens van cliënten worden overgedragen als gemeenten er aantoonbaar veilig mee omgaan. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe dat gecontroleerd gaat worden en door wie? Kan de Staatssecretaris ook aangeven wat er gebeurt als er sprake is dat de gemeenten er niet aantoonbaar veilig mee om (kunnen) gaan?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretarissen van VWS en V&J en de daarbij gevoegde privacy impact assessment (PIA). Hiermee hebben de Staatssecretarissen uitvoering hebben gegeven aan de motie-Bergkamp (31 839, nr. 279) en genoemde leden willen hen daarvoor dankzeggen. Desalniettemin leven er bij deze leden nog een aantal belangrijke vragen, die zij aan de beide bewindspersonen willen voorleggen. Privacy is een belangrijk onderwerp in het bijzonder wanneer het gaat om gevoelige gegevens over kwetsbare jongeren. Te allen tijde dient voorkomen te worden dat als gevolg van de grootschalige gegevensoverdracht informatie op straat komt te liggen waarvan jeugdigen nu of in hun latere leven op enigerlei wijze hinder kunnen en zullen vinden.

De leden van de D66-fractie lezen dat de uitgevoerde PIA ten aanzien van de eenmalige gegevensoverdracht 22 bevindingen en 15 aanbevelingen doet. Aanbeveling 1 roept de Staatssecretarissen op aandacht te besteden aan maatvoering en noodzakelijkheid bij de daadwerkelijke uitvoering van de overdracht van gegevens. Voor een aantal groepen, zoals de jeugd-GGZ en jeugdreclassering, is onder voorwaarden voorstelbaar dat deze toch geen onderdeel uit behoeven te maken van de eenmalige gegevensoverdracht. Daarvoor is een nadere standpuntbepaling nodig, zo wordt in de PIA gesteld. De Staatssecretarissen geven in hun reactie nog eens aan te zullen bezien of gegevensoverdracht daadwerkelijk voor alle cliëntgroepen noodzakelijk is. Heeft die heroverweging inmiddels plaatsgevonden? Zo nee, wanneer zal deze gereed zijn? Zo ja, wat zijn daarvan de uitkomsten?

De leden van de D66-fractie lezen in de PIA dat in aanbeveling 7 wordt opgeroepen om in de ministeriële regeling ter uitwerking van artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet ten aanzien van de centrale voorziening bepalingen op te nemen dat de in de tijdelijke voorziening opgenomen gegevens vernietigd worden, zodra de tijdelijke voorziening zijn rol begin 2015 heeft vervuld. Uit de brief van de Staatssecretarissen maken deze leden op dat hieraan gevolg zal worden gegeven. Het is echter een ding om dit in de ministeriële regeling op te nemen, de vraag is of hieraan te zijner tijd ook daadwerkelijk uitvoering kan en zal worden gegeven. De ervaring leert immers dat gegevensbestanden soms nog lange tijd beschikbaar blijven, mogelijk op onvoorzien plaatsen. Welke waarborgen zijn er om er voor zorg te dragen dat de gegevens ook daadwerkelijk zullen worden vernietigd? Zal hiervoor ook een vergelijkbare notificatieplicht gelden als opgenomen in aanbeveling 15?

De leden van de D66-fractie constateren dat de uitgevoerde PIA enkel betrekking heeft op de eenmalige gegevensoverdracht op grond van artikel 10.4, eerste lid van de Jeugdwet, maar niet op de wijze waarop gemeenten zullen omgaan met de verwerking van de te ontvangen gevoelige persoonsgegevens. De PIA doet ten aanzien hiervan 9 suggesties. Graag vernemen deze leden wat de Staatssecretarissen van deze suggesties vinden en of zij voornemens zijn deze over te nemen. Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe? Voorts vragen zij of over de structurele situatie, waarin gemeenten gaan beschikken over omvangrijke bestanden met gevoelige gegevens, nog een aanvullende PIA wordt gemaakt. Zo ja, wanneer zal die gereed zijn en wanneer wordt de Kamer over de uitkomsten daarvan geïnformeerd? Zo nee, waarom niet? Dezelfde vragen leven bij deze leden ten aanzien van de voorgenomen «ontschotte» gegevensverwerking in het kader van de Jeugdwet, de nieuwe Wmo en de Participatiewet. De leden van de D66-fractie wijzen in dit verband tevens op de rapportage van de Inspectie SZW over het omgaan met privacygevoelige gegevens door gemeenten in het kader van SUWI-net. Welke lessen trekken de beide Staatssecretarissen uit de rapportage van de SZW-inspectie voor het domein van de jeugdzorg? Bestaat er bij gemeenteambtenaren en bijvoorbeeld medewerkers van sociale wijkteams voldoende kennis over (de wet- en regelgeving rondom) privacyaspecten om met gevoelige persoonsgegevens om te gaan en deze op waarde te kunnen schatten? Er zullen, zo stellen de Staatssecretarissen in hun brief, alleen gegevens worden overgedragen als gemeenten er aantoonbaar veilig mee omgaan. Wat moet in dit licht onder «aantoonbaar» worden verstaan? Door welke instantie zal dit, voor meer dan 400 afzonderlijke gemeenten, worden gecontroleerd?

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met aandacht kennisgenomen van de Privacy Impact Assessment die de Staatssecretaris van VWS heeft laten uitvoeren op de eenmalige gegevensoverdracht in het kader van de Jeugdwet. De PIA heeft bij deze leden echter enkele vragen losgemaakt. Genoemde leden zijn blij dat de Staatssecretaris van VWS deze PIA heeft laten uitvoeren en alle aanbevelingen overneemt. Wel vragen zij waarom de Staatssecretaris enkel een PIA heeft laten doen op de eenmalige gegevensoverdracht in het kader van de jeugdzorgdecentralisatie, en geen onderzoek laat doen naar de privacy impact van de structurele gegevensoverdracht na decentralisatie. Mede gelet op het feit dat in de PIA ook wordt aangestipt dat het hier gaat om bijzondere gegevens, waarvan onverhoopt verlies tot ernstige aantasting van de privacy kan leiden. Is de Staatssecretaris bereid dit alsnog te laten onderzoeken en daarbij ook de samenhang met de gegevensuitwisseling in het kader van de Wmo 2015 en de participatiewet te betrekken? Zo nee, waarom niet?

In zijn algemeenheid wordt in de samenvatting van de PIA geconcludeerd dat de gemeenten zelfstandig verantwoordelijk zijn voor een goede naleving van privacywetgeving, zoals de Wet bescherming persoonsgegevens. De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de Staatssecretaris uit hoofde van zijn systeemverantwoordelijkheid niet de verplichting heeft om na decentralisatie van de jeugdzorg de naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens in gemeenten te toetsen, en zo ja, hoe hij dit toezicht gaat vormgeven.

De leden van de GroenLinks-fractie horen graag van de Staatssecretaris hoe hij een aantal specifieke aanbevelingen uit de PIA zal gaan uitvoeren. Zo wensen deze leden te vernemen wanneer zij de ministeriële regeling kunnen verwachten ter uitwerking van artikel 10.4 van de Jeugdwet (aanbeveling 7), hoe de Staatssecretaris voornemens is af te dwingen dat gemeenten bij contact met jeugdzorgcliënten over vervolghulp, de gegevens van die cliënt die zij in het kader van de eenmalige gegevensoverdracht heeft ontvangen meezenden (aanbeveling 14) en hoe hij uitvoer zal geven aan de aanbeveling om een notificatiebericht in te voeren bij vernietiging van gegevens overeenkomstig artikel 10.4, lid 6 van de Jeugdwet (aanbeveling 15).

Voorts hebben de leden van de GroenLinks-fractie nog een vraag over de wettelijke grondslag van de eenmalige gegevensoverdracht, die behandeld wordt in paragraaf 3.3 van de PIA. In de Jeugdwet is bepaald dat onder andere artikel 10.2 en 10.4 direct na publicatie van de wet in het staatsblad in werking treden, zodat voor de eenmalige gegevensoverdracht een legitieme wettelijke grondslag heeft. Deze leden vragen of de implicatie hiervan is dat de gegevensoverdracht niet eerder kan plaatsvinden dan wanneer de Jeugdwet door de Staten-Generaal is aanvaard en is gepubliceerd in het staatsblad. Deze leden zijn benieuwd welk tijdsbestek de Staatssecretaris nodig denkt te hebben om de gegevensoverdracht te realiseren en of daarvoor voldoende ruimte zit tegen het beoogde tijdstip van publicatie van de wet in het staatsblad en de invoeringsdatum van 1 januari 2015.

Uit de PIA maken genoemde leden op dat de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming van het Ministerie van VWS actief toezicht gaat houden ten aanzien van het verwerken van de gegevens binnen de tijdelijke voorziening. Graag vernemen deze leden tot slot op welk moment de Kamer geïnformeerd zal worden met betrekking tot de ordentelijkheid van de uitvoer van de eenmalige gegevensoverdracht.

II. Reactie van de Staatssecretaris